

GULDBORGSUND

HANDICAP POLITIK

INDHOLDSFORTEGNELSE

Guldborgsund kommunes handicappolitik

Side 3	Forord
Side 3	Tilblivelsesproces
Side 4	Handicappolitikens struktur
Side 4	Begrebsdefinition og principper i handicappolitikken
Side 5	Vision for handicappolitikken
Side 5	Målene med handicappolitikken
Side 6	Temaerne i Guldborgsund kommunes handicappolitik: <ul style="list-style-type: none">- "Mainstreaming af Handicapområdet"- Tilgængelighed
Bilag:	<ul style="list-style-type: none">- De 4 bærende elementer i dansk handicappolitik- Oversigt over redskaber til "Mainstreaming af Handicapområdet"- Eksempel på redskab til "Mainstreaming af Handicapområdet".

Guldborgsund kommunes handicappolitik:

Forord

Guldborgsund kommunes beslutning om at der skal formuleres en kommunal handicappolitik tjener flere formål:

- * at skabe bedre muligheder i kommunen for borgere med handicap.
- * at skabe en bedre forståelse for, hvad det vil sige at have et handicap
- * at synliggøre problemerne og dermed gøre disse borgere til en integreret del af kommunens tænkning og opgaveløsning. Såvel i de enkelte områder som på tværs af kommunens områder.

Formålet med kommunens handicappolitik er således i fuld overensstemmelse med FN's Handicapkonvention, hvor det fremhæves, at "Målet er at sikre mennesker med handicap fuld og lige adgang til beskyttelse og brug af alle menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder og at fremme respekt for handicappedes iboende menneskelige værdighed". Et andet sted i FN's Handicapkonvention slås det fast, at "Mennesker med handicap har ret til på lige fod med andre at leve i samfundet med de samme valgmuligheder som andre".

En vedtaget handicappolitik er udtryk for kommunens ambition på handicapområdet. Handicapområdet bevæger sig dermed fra at være et forvaltnings-område til at være et politikområde og der skabes politisk ejerskab til handicapområdet.

Handicappolitikken skal skabe synlighed og klarhed omkring kommunens ambition på handicapområdet således at forventningerne til handicappolitikken bliver afstemt mellem borgernes ønsker og kommunens planer.

Handicappolitikken skal være et vigtigt arbejdsredskab og pejlemærke for politikerne og administrationen.

Handicappolitikken skal være tværgående i forhold til kommunens forskellige aktivitetsområder. Livsbetingelserne for borgere med handicap skal indtænkes i planer og konkrete beslutninger på kommunens forskellige aktivitetsområder.

Handicaprådet har besluttet at lade tilgængelighedsbegrebet være bærende for Handicappolitikken. Tilgængelighed i bred forstand – fysisk tilgængelighed, tilhængelighed til information, tilgængelighed til uddannelse, tilgængelighed i trafikken, social tilgængelighed etc. etc.

Tilblivelsesproces

Startskuddet til formuleringen af Guldborgsund Kommunes første Handicappolitik blev taget med en inspirationskonference i oktober 2007.

På et møde i Handicaprådet i marts måned 2008 er det første udkast til Handicappolitik blevet behandlet og derefter sendt bredt i høring/kommentering hos de forskellige interesseorganisationer på Handicapområdet, de forskellige områder og tilbud i kommunen. Handicappolitikken blev vedtaget af Byrådet i april måned 2009.

På mødet i Social- og Sundhedsudvalget den 22. august 2012 besluttede udvalget at bede Handicaprådet om at tage initiativ til en evaluering og ajourføring af handicappolitikken.

Handicaprådet nedsatte på sit møde i oktober en arbejdsgruppe bestående af 4 medlemmer af Handicaprådet og Handicaprådets sekretær. Denne arbejdsgruppe har stået for arbejdet med at ajourføre Handicappolitikken.

Handicappolitikkens struktur:

Kommunen har valgt at opbygge handicappolitikken i to dele:

Første del består af et afsnit, hvor målgruppen for handicappolitikken fastlægges, handicapbegrebet defineres og kommunens vision for handicappolitikken beskrives.

I handicappolitikkens anden del beskrives de to områder, Handicaprådet har valgt at sætte fokus på i anden udgave af handicappolitikken.

Begrebsdefinition og principper i Handicappolitikken:

Handicappolitikken omfatter alle borgere med handicap i Guldborgsund Kommune. Denne gruppe af mennesker er langt fra en homogen størrelse, men omfatter eksempelvis udviklingshæmmede, borgere med fysisk handicap, borgere med synsnedsættelse, borgere med astma, borgere med autisme, borgere med hørenedsættelse, borgere med kommunikative vanskeligheder, borgere med allergi, borgere med diabetes, borgere med sindslidelse, borgere med erhvervet hjerneskade.

Det er således en meget bred målgruppes interesser handicappolitikken skal varetage.

Disse mennesker lever, som alle andre, vidt forskellige liv. De fleste bor i eget hjem og skal have den rette støtte til at opretholde en god livskvalitet, mens andre bor i forskellige botilbud. Lige såvel som mennesker uden handicap har forskellige behov, gælder det samme for borgere med handicap. Det, der er løsninger for nogen, er problemer for andre.

Udover forskellige mennesker med forskellige handicaps, består målgruppen også af deres pårørende, samt de mennesker som arbejder med og for handicappede.

Det er vanskeligt at definere handicapbegrebet; men ud fra, hvordan ordet bruges i daglig tale har Det Centrale Handicapråd valgt den definition, at:

For at tale om et handicap – eller en person med handicap – må der kunne konstateres en betydelig fysisk, psykisk eller intellektuel funktionsnedsættelse, som afføder et kompensationsbehov for at den pågældende kan fungere på lige fod med andre borgere.

I FN's handicapkonvention fastslås det, at "Mennesker med handicap omfatter dem, der har en langvarig fysisk, mental, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse".

Siden 1980'erne har 4 elementer været bærende i forhold til dansk handicappolitik: *

Kompensationsprincippet, der går ud på at skabe så lige et udgangspunkt som muligt.

Sektoransvarlighedsprincippet, der går ud på, at samtlige sektorer i samfundet har ansvar for at gøre området tilgængeligt for borgere med handicap.

Solidaritetsprincippet, der går ud på, at støtteforanstaltninger skal finansieres solidarisk via skattesystemet.

Ligebehandlingsprincippet, der opstår ved en kombination af de tre øvrige principper.

For en nærmere uddybning af de 4 principper i handicappolitikken henvises til bilag.

Når det ikke er muligt at opnå lige muligheder, består ligebehandling i at sikre "det gode liv". Det vil sige, på baggrund af den enkelte borgers ressourcer og muligheder at sikre borgeren et så værdigt og rigt liv som muligt.

Vision for Handicappolitikken

Guldborgsund Kommunes vision for handicappolitikken er, at:

Skabe boformer, beskæftigelse og fritidstilbud til alle borgere med handicap.

Kommunen vil med denne vision bidrage til, at den enkelte borger med handicap kan få sammenhæng og kvalitet i sit liv.

Målene med Handicappolitikken

Den overordnede opgave for kommunens handicappolitik er, at borgere med handicap får mulighed for at "mestre deres eget liv", og at udøve deres kompetencer og selvbestemmelse samt at understøtte deres muligheder for at indgå i fællesskaber.

En opgave, der afspejler sig i følgende mål for handicappolitikken:

Handicappolitikken skal i videst muligt omfang eliminere begrænsningerne og sikre kompensation for tab eller begrænsninger, så deltagelse i samfundslivet på lige fod med andre bliver muligt.

Uanset problem eller handicap skal borgere med handicap med udgangspunkt i ønsker og forudsætninger respekteres som værende styrende i eget liv.

Tilbuddene skal indrettes med respekt for det valg den enkelte træffer.

Borgere med handicap skal som alle borgere ud fra deres forudsætninger og ressourcer bidrage til fornyelse og kvalitetsprægede tiltag på eksempelvis kultur- og fritidsområdet.

Tilbuddene skal støtte den enkelte til at leve et selvstændigt liv ud fra egne forudsætninger med vægt på livskvalitet, individuel livsform og den enkeltes sundhed.

Fokus skal rettes både mod kompetencer, ressourcer og på begrænsningerne i forhold til handicappet, så borgere med handicap får så værdig og uafhængig en tilværelse med deltagelse i samfundet som muligt.

Det er en konsekvens af den beskrevne handicapdefinition,

- at den enkelte borger med handicap er medbestemmende i beslutninger om egne forhold.
- at den personlige integritet bevares.
- at boligen respekteres som borgerens hjem.
- at hjælpere og personale respekterer borgerens beslutninger og ønsker.
- at borgere med handicap kan deltage i samfundslivet på trods af manglende fysisk tilgængelighed, støttetimer eller transportmuligheder.

Handicappolitikken vil løbende blive evalueret og videreudviklet. Der afholdes på FN's internationale Handicapdag – 3. december- en årlig konference arrangeret af kommunens Handicapråd, hvor status på handicappolitikken er et af temaerne.

Temaerne i Guldborgsund Kommunes handicappolitik.

I den første udgave af handicappolitikken blev der i den handlingsorienterede del beskrevet en række detaljerede projekter under overskrifterne:

- Lige muligheder for alle
- Tilgængelighed til de fysiske omgivelser
- Lige muligheder for førskole og skoletilbud
- Lige muligheder for arbejde og uddannelse
- Tilgængelighed til oplysning og information

I det praktiske arbejde med realiseringen af Handicappolitikken har det vist sig vanskeligt at realisere de enkelte projekter, da denne er afhængig af den nødvendige allokering af ressourcer til projekterne. Og i den forløbne periode har det kun i begrænset omfang været muligt at gennemføre denne ressourceallokering.

Set i dette perspektiv har Handicaprådet besluttet at ændre udformningen af handicappolitikken handlingsorienterede del.

Handleplanen vil fokusere på to overordnede temaer:

- "Mainstreaming af Handicapområdet"
- Tilgængelighed

Ved at vælge to overordnede temaer og lade disse være ledetrådene for det fremadrettede arbejde med Handicappolitikken håber Handicaprådet, at man på en mere naturlig måde vil blive en samarbejdspartner for samtlige kommunens fagområder. Og at Handicaprådet vil blive inddraget ikke kun som høringspart men også som en naturlig del af forberedelsen af konkrete projekter og planer.

I stedet for at fremlægge detaljerede konkrete projekter vil fokuseringen på de to overordnede temaer samtidig gøre det nemmere for Handicaprådet løbende at blive inddraget i planlægningen af kommunens beslutninger, planer og konkrete aktiviteter.

Handicaprådet har med stor tilfredshed noteret sig, at der i den sidste halvdel af 2012 på nogle områder fra kommunens side er udtrykt et ønske om at inddrage Handicaprådet som deltager i udarbejdelsen af planer og projekter. Handicaprådet håber, at man ved at fokusere på de to overordnede temaer kan styrke og udvikle denne tendens.

"Mainstreaming af Handicapområdet"

Mainstreaming er udtryk for arbejdet med ligestilling af grupper i samfundet, det være sig eksempelvis arbejdet med ligestilling mellem kønnene eller arbejdet med ligestilling af mennesker med handicap.

Direkte oversat betyder begrebet *mainstreaming* 'det at gøre noget til en hovedstrømning eller hovedtendens, gøre noget almindeligt'.

I Handicappolitisk sammenhæng er begrebet "Mainstreaming af Handicapområdet" udtryk for arbejdet med, at det politiske og administrative niveau som en naturlig del af sagsforberedelsen og beslutningsprocessen skal have fokus på konsekvenserne for borgere med handicap.

Der skal således være fokus på konsekvenserne for denne gruppe af borgere i en tidlig fase ved planlægningen af og gennemførelsen af samtlige kommunale aktiviteter eksempelvis på trafik-, skole-, kultur-, idræts-, fritids-, miljø-, sundheds- og social-området.

Borgere med handicap er en af de målgrupper, der naturligt skal indgå i kommunens planarbejde.

Der er udviklet en række redskaber og "huskelister" til brug ved arbejdet med "Mainstreaming af Handicapområdet".

En oversigt over redskaberne til "Mainstreaming af Handicapområdet" indgår som bilag til Handicappolitikken.

Derudover inddrager som et bilag et konkret eksempel på et redskab, der kan anvendes ved planlægning og afvikling af arrangementer.

Redskaberne er tilgængelige på: <http://www.handicapmainstreaming.dk>

Et naturligt første skridt i arbejdet med dette tema vil være at udbrede kendskabet til redskaberne og gøre disse til en integreret del af beslutningsprocessen, sagsbehandlingen og øvrige konkrete aktiviteter i Guldborgsund Kommune.

Sagt meget kort kan "Mainstreaming af Handicapområdet" defineres som det forhold, at politikerne, administrationen og institutionerne i deres aktiviteter af respekt for ligebehandlingen af borgere med handicap skal være opmærksomme på konsekvenserne for borgere med handicap.

Tilgængelighed

Begrebet tilgængelighed skal forstås meget bredt. Ud over den "naturlige betydning" fysisk tilgængelighed omfatter begrebet enhver form for bestræbelse på, at borgere med handicap får bedre/lige muligheder for at bruge kommunens forskellige tilbud.

Det er denne brede betydning af tilgængelighedsbegrebet der har til konsekvens, at Handicappolitikken bliver et anliggende for samtlige kommunens aktivitetsområder.

På landsplan har tilgængelighedsbegrebet fyldt meget i arbejdet med 1. generation af kommunernes handicappolitikker. Dog ofte i den mere traditionelle betydning af begrebet tilgængelighed. Og typisk i relation til byggeprojekter, renovering af bymiljøet, flytning af aktiviteter og lignende.

Også i Guldborgsund Kommune har Handicaprådet i en række sager beskæftiget sig med tilgængelighed i fysisk forstand. Men det er vigtigt for Handicaprådet at pointere, at tilgængelighed er et videre og mere overordnet begreb.

Tilgængelighedsbegrebet kan ses som en overordnet tilgang til de fem temaer, der var indeholdt i handleplanen for den første udgave af Handicappolitikken i Guldborgsund Kommune.

Bilag:

De 4 bærende elementer i dansk handicappolitik

Kompensationsprincippet

Idéen med kompensationsprincippet er at skabe så lige et udgangspunkt som muligt, og det indebærer, at samfundet tilbyder mennesker, som har en funktionsnedsættelse, en række ydelser og hjælpeforanstaltninger med det formål at afhjælpe eller begrænse konsekvenserne af den nedsatte funktion mest muligt.

Sektoransvarlighedsprincippet

Borgere med handicap har de samme rettigheder som alle andre.

Derfor skal hver sektor, myndighed, organisation eller virksomhed tage sin del af ansvaret for, at deres hjørne af verden er tilgængeligt for borgere med en funktionsnedsættelse.

Det indebærer, at den myndighed, organisation eller virksomhed, som har ansvaret for at levere ydelser, tjenester eller service til borgerne i almindelighed, har en tilsvarende forpligtelse til at sikre og finansiere at disse er tilgængelige for borgere med en funktionsnedsættelse.

Dette betyder samtidig, at handicapsynsvinklen skal indarbejdes i de planer og udviklingstiltag, der iværksættes i de enkelte sektorer.

Solidaritetsprincippet

Solidaritetsprincippet betyder, at støtteforanstaltninger og handicapkompenserende ydelser finansieres solidarisk via skattesystemet. Kompensation er således gratis for den enkelte og uafhængig af indkomst og formue.

Ligebehandling

Ligebehandlingen opstår, når man kombinerer sektoransvarlighedsprincippet med kompensationsprincippet og solidaritetsprincippet.

Forudsætningerne for ligebehandling er, at:

- 1) alle sektorer tager ansvar,
- 2) samfundet forpligter sig til at kompensere individuelt eller kollektivt for den enkeltes funktionsnedsættelse for derved at skabe et lige udgangspunkt.

Bilag:

Oversigt over redskaber til "Mainstreaming af Handicapområdet":

Generelt

- Baggrundsviden om handicap i forhold til individuel kompensation og mainstreaming

Værktøj til sagsfremstilling

- Guiden - sagsfremstilling til de politiske udvalg
- Tjeklisten – Hvor finder jeg typisk handicapaspektet i en sag
- Oversigt – Kompensationsmuligheder for de forskellige handicapgrupper
- Eksempeloversigt

Værktøjet til interne styringsredskaber

- Guiden til interne styringsredskaber

Værktøjet til politikformuleringsprocesser

- Guiden til demokratiske deltagelsesmetoder

Værktøjet til fysisk tilgængelighed

- Guiden Tilgængelighed til nybyggeri og ombygning
- Guiden Registrering og synliggørelse af tilgængeligheden til eksisterende byggeri

Værktøjet til planlægning af arrangementer

- Guiden Planlægning af arrangementer – for deltagere med særlige behov
- Tjekliste ifm planlægning af arrangementer
- Tjekliste i forbindelse med invitation og tilmeldingsprocedure

Værktøjet til det gode møde

- Guiden til det gode møde – lang version
- Guiden til det gode møde – kort version

Værktøjet til tilgængelig web

- Guiden tilgængelig web for webudviklere
- Guiden tilgængelig web for webredaktører
- Tjeklisten for webudviklere
- Guiden test af hjemmesider

Bilag:

Eksempel på redskab til "Mainstreaming af Handicapområdet":

Tjeklister til brug ved arrangementer

Før arrangementet:

Booking af lokale med god tilgængelighed

- God geografisk placering, tæt på offentlige transportmidler
- Handicapparkeringspladser
- Belægning fra offentligt transportmiddel til indgangsdør skal være fast og skridsikker
- Gulvet inden døre skal være fast og skridsikkert
- Ledelinjer – ude arealer og inden døre
- Tilgængelige døre og indgange, f.eks. med automatisk døråbner
- Overskuelig og logisk indrettet bygning
- God akustik og ingen baggrundsstøj
- Frie passager og ingen genstande i inde - og udemiljøet
- Niveau fri adgang
- Kort afstand til hvileområder med siddepladser
- Rækværk ved trapper og ramper
- Tydelig afmærkning af vinduer, genstande og trapper inden døre
- Elevatorer
- Handicaptolletter
- God belysning
- God skiltning
- Er der et podium, skal det være tilgængelig
- Siddepladser tæt på oplægsholderen
- Undgå allergifremkaldende planter/blomster

- God rengøring og rengøringsvenlige materialer
- Røgfrit miljø
- Undgå pelsdyr indendøre
- Vælg en bordopstilling, der giver plads til kørestolsbrugere
- Teleslynge, FM-system, højtalere, mikrofon

m.m.

Se den fuldstændige liste over tilgængelighed i "Guiden Planlægning af arrangementer - for deltagere med særlige behov")

Planlægning af indholdet

- Booking af personer/grupper, der indgår i programmet. Husk at kvalitetssikre indslag fra procesfacilitatorer, workshopansvarlige mv. i forhold til tilgængelighed for alle
- Planlæg aktiviteter for alle.
- Book tilstrækkeligt med grupperum

Er der behov for tolkebistand, f.eks. tegnsprogstolk, skrivetolk?

Bestil tolk, hvis det er nødvendigt!

Tegnsprogstolke mv. kan bestilles på www.cfd.dk

Skrivetolke kan bestilles på www.hoereforeningen.dk

Udlever oplæg til en eventuel tegnsprogstolk før arrangementet, således at han/hun kan forberede tolkningen.

Administration af tilmeldinger

Registrering af deltagere (data), evt. entréindtægter, registrering af særlige behov. Hvordan opsamles og videreformidles oplysninger om særlige behov for deltagere med handicap? Hvordan sikres, at deltagere med handicap får opfyldt deres særlige behov?

Bestilling af forplejning

Tilbyd sund mad og sukkerfri drikkevarer. Diabetikere, allergikere, vegetarer bør tilbydes særlig kost. Overvej fordele/ulemper ved serveringsmåde i forhold til mennesker med funktionsnedsættelse. Tilbyd evt. hjælp ifm. måltider.

Book et antal hjælpere

Hjælpere skal bruges i forbindelse med registrering af deltagere, hjælpe deltagere til lokale, hjælp ifm. måltider m.m.

Udarbejdelse af program og invitation

- Rejsebeskrivelser med kort
- Planlæg et program med mange pauser.
- Start ikke arrangementet meget tidligt
- Gør det muligt i tilmeldingsblanketten/via tilmeldingsproceduren, at deltagere kan meddele, om de har særlige behov.
- Oplys i programmet, i hvilket omfang stedet er tilgængeligt
- Henstil til alle deltagere og foredragsholdere, at de ikke bruger parfume.
- I programmet bør det nævnes, at deltagerne tilbydes hjælp efter behov
- Trykning af program

Udarbejdelse af pressemeddelelse

Annoncering af arrangement

- Brug forskellige medieformer

F.eks. aviser, hjemmesider, opslag på offentlige steder, elektroniske nyhedsbreve, invitationer osv.

- Brug forskellige formidlingskanaler

Kontakt borgerne, hvor de er!

Brug andre medarbejdere i kommunen!

Brug handicaporganisationerne!

Skriftligt materiale skal være tilgængeligt

Tilbyd skriftligt materiale i både printet og elektronisk format. Det skal være muligt at downloade materiale før - eller efter arrangementet.

Skriftligt materiale skal være læsevenligt

Er teksten læsbar? Er teksten skrevet i et letforståeligt sprog? Er teksten layoutet på en overskuelig måde?

Maile materiale i elektronisk format til deltagere med synshandicap

Optimalt før arrangementet, ellers efterfølgende.

På selve arrangementsdagen

Nedenstående punkter er relevante at gennemgå på selve dagen for arrangementet

- Eventuelt skriftligt materiale til udlevering til deltagerne skal ligge klart
- **Alle vigtige informationer skal gives både mundtligt og skriftligt på selve dagen, hvis der er deltagere med syns - eller hørehandicap.**

F.eks. oplæsning af powerpoint præsentationer, dagens program, tidspunkter osv.

- **Opstilling af borde**

Herunder indtænke pædagogik og tilgængelighed, f.eks. kræver en kørestol mere bordplads end en stol.

- **Reservér pladser til deltagere med hørehandicap tæt på oplægsholdere**
- **Reservér pladser til kørestolsbrugere**
- **Tjek, at teknologien virker**

F.eks. computer og projektor, mikrofon, teleslynge/FM-anlæg osv.

- **Evt. optage arrangementet på video/voicerecorder**
- **Tjek udluftning og rumtemperatur**
- **Tjek, at der ikke er allergifremkaldende blomster og planter i lokalet**
- **Tjek, at forplejningen er klar efter aftale**
- **Tjek, at hjælpere, oplægsholdere mv. er mødt op**
- **Tilbyd deltagerne hjælp efter behov**

Efter arrangementet

Nedenstående punkter er relevante at gennemgå efter arrangementet:

- **Hvordan forløb arrangementet?**

Var strukturen på arrangementet velvalgt? Var indholdet interessant?

- **Levede oplægsholderne op til forventningerne?**

Overholdt de eventuelle aftaler om tilgængelighed?

- **Hvordan har feedbacken fra deltagerne været?**

Gennemgang af eventuelle evalueringsskemaer. Var deltagerne tilfredse med arrangementets tilgængelighed?

- **Hvordan var stedet/lokalerne?**

Levede stedet op til kravene om tilgængelighed?

- **Overholdt stedet de aftaler, som var blevet indgået?**

- **Hvordan var forplejningens kvalitet?**

Levede leverandøren op til aftaler om at tilfredsstille særlige forplejningsbehov?

- **Gennemgang af økonomi**
- **Eventuel rengøring og oprydning af lokaler**
- **Eventuel tilbagelevering af lånte genstande**
- **Evaluering af arrangementet**

I hvilken grad lykkedes det at gøre arrangementet tilgængeligt for alle? Hvad har vi lært, og hvad skal vi huske til næste gang? Hvad gik godt? Hvad gik mindre godt?